SUPLIMENTUL II

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 2. 15 IANUARIE 1900 VOL. I.

Ca la noi la nimeni...

Schița tablouluĭ comandat de **Sindicatul preseĭ** *pentru împodobirea nouluĭ săŭ local.*
(Schița naturală se poate vedea în toate zilele de lucru în redacția principalelor ziare).

Tocmaĭ faptul că autorul uneĭ astfel de bucăţĭ literare, este un necunoscut pentru cititoriĭ din regat, ne face s'o reproducem.

A j u n u l . . .

Afară era lună, se vedea ca ziua. — Pămîntul era alb de ninsoare şi stelele scînteiaŭ de frig.

Feciorii eşiseră din şezătoare şi cîntaŭ şi chiuiaŭ pe uliţe, — răsuna satul de gura lor.

La portiţă stăteaŭ doĭ tinerĭ, un fecior şi o fată — şi se certaŭ.

Feciorul—cu căciula pe ureche, cu pene de tîrg în căciulă—stătea rezemat în botă—mîndru şi sumeţ.—Fata sulegetă şi sveltă—stătea cu furca la mînă, privea la fuiorul din furcă şi tăcea.

- Nu vreĭ Sofică?

— Nu!

— Tu Sofică. «Pentr'un leac de sărutat nicĭ popa nu dă păcat». O sărutare-ĭ numaĭ una. O sărutare mînioasă. . .

— Ba!

— Ţi-a părea răŭ Sofică.

— Nicĭ un răŭ.—Dar şă ştiŭ că mi s'a rupe inima 'n două: nu şi nu.

Feciorul se 'ntoarse odată 'n călcîie.

— Tu Sofică, ştiĭ tu cîntecul cela: «Io mă duc, mîndra rămîne, şi fug zece după mine».

Sofica se simţi ca săgetată. I se umplurăă ochiĭ de lacrămĭ, şi sufletul de durere.—Atâta e dară dragostea luĭ. El cumpăneşte dragostea ca şi banul: orĭ unul orĭ altul, unul ca altul. Ea şi dragostea eĭ nu-ĭ maĭ mult decât alta, decât dragostea altora.—Işĭ simţi dragostea disprețuită, şi se întoarse faţă cu el.

— Zece? Bine Ioniţă, zece să alearg după tine, eŭ nu voiŭ alerga. Să-mĭ crească iarbă 'n prag, să'mpletesc cosiţă albă—eŭ nu voiŭ alerga. Rămâĭ tu cu dragostea celor zece, eŭ am numaĭ una, şi aceea nu-ĭ de tine.

— Şi nu vreĭ, Sofică?

- Nu!

— Zăŭ?

— Zăŭ.

— Noapte bună — zise feciorul încrezut şi nepăsător.

— Noapte bună.

Feciorul s'a dus pe uliţă în sus, Sofica a deschis portiţa şi a intrat.

A păşit cîţĭ-va paşĭ, şi a stat pe loc. I venia cu jele. I se părea că prea repede, prea deodată se scutură florile unuĭ trandafir frumos.

Se 'ntoarse 'ndărăt şi se uită peste gard după el. Oare nu rentoarnă?

Dar nu a rentornat.

Trecea pe uliţă, cu căciula pe ureche. Un cîne mare lătra după el.

* * *

Şi aŭ sosit sărbătorile Crăciunuluĭ. Cu noaptea sfîntă, cu colinzile şi cu veseliile luĭ toate.

Tineretul a mers la joc în sat. — Tot feciorul împănat, toată fata cu drăguţ. — Sofica a mers singură.

Jucaŭ feciorii veselĭ, — joacă şi Ioniţă cu altele. Juca şi se legăna ca un păun, şi pe ea nicĭ nu o vedea; juca, descînta şi chiuia—în butul eĭ.

O, şi cum i spunea odată în şezătoare. «Nu va trece postul, Sofică, va veni Crăciunul, şi apoĭ dulcele».

Şi a trecut postul, dar—a trecut şi dragostea, a trecut ca un vis frumos.

Ea aştepta dulcele, un dulce maĭ dulce decît mierea florilor şi decît sarea pămîntuluĭ. Şi a urmat amarul, maĭ amar de cît amarul.

Sofica stătea colea la o parte, şi aşa-ĭ părea lumea asta de geloasă şi de geroasă — i se părea că tot ochiu la ea se uită şi toată privirea o împungea. Iar colo, peste joc, stătea mama luĭ Ioniţă, mîndră şi subuiată şi privia pe sub gene ca o şerpoaică.

Tăcea din gură lelea Solomie dar vorbia cu ceĭ doĭ ochĭ. Şi Sofica ştia ce vorbeşte lelea Solomie. Cum să nu ştie? Ştiea tot satul.

Şi avea o gură, lelea Solomie, cînd i da drumul apoĭ ţine-te bădiţă.

«Măĭ — ce maĭ fată! Numaĭ ochiĭ şi ghiociĭ. Nicĭ în casă de furcă, nicĭ în cîmp de secere. Fată la sprîncene, pupăză la pene. Ca un fir de trestie, cu-o mînă o-aĭ rupe în două. — Ba că în casa mea nu s'a încălţi, ba că în oglinda mea nu şĭ-a pune pene la urechĭ, ba că în pînza mea n'a face lătunoĭ, ba că vacile mele nu le-a mulge. Mulgă ea — draga leleĭ — caprele mamasa. Acele nu împung.

Aşa povestea mama luĭ Ioniţă.—Şi Sofica auzia ce povesteşte lelea Solomie.

Dar auzea şi lelea Cătrină, mama Soficheĭ, de colo de peste vale. — Şi apoĭ nicĭ gura eĭ nu era ştergar de bumbac.

«Ce mai fecior! Un guguman, un prăşcău, un cotîngoiu.—Vestea lui gura mamă-să, vîlla lui în coarnele boilor...

Ceĭ tinerĭ tăceau. Cine ştie ce aveau eĭ în sufletul lor. — Eĭ începuseră cu o ceartă mică, ceartă'ntre drăguţĭ— iar mamele făcuseră o bobotae mare, să n'o mai poată stinge.

— Eĭ—aşteaptă tu cumătră, zise odată lelea Solomie. Să-ţĭ arăt eŭ ţie.

Şi cum trecu Crăciunul, a doua zi îşĭ găta fecĭorul, stramăn şi ţanţoş ca un păun. Cu cojoc de sărbătorĭ, cu blană de marginĭ, — cu pene de tîrg de un cot, — şi-l porni.

Unde?

La peţite.

Şi haid copilul. Cîte fete frumoase, toate peţite. — Unde auziaĭ cînĭĭ lătrînd colo pe revărsatul zorilor, puteaĭ să ştiĭ că Ioniţă umblă a peţi.

Cînd se făcea ziuă, sosia acasă fecĭorul, plin de bură.

— Da — place-ţĭ Ioniţă?

— Place — răspundea fecĭorul. Apoĭ îşĭ aruncă cojocul cel frumos într'un unghiŭ de casă, ca şi cînd, ar vrea să-l omoare. Şi eşia din casă.

Şi se punea colea la chiotoarea caseĭ, se uita colo peste vale, în urmă îşĭ ştergea ochiĭ de lacrimĭ, şi-şĭ maĭ dedea de cale.

«Ce aĭ iubit nu poţĭ uita.»

Doamne, mare e durerea uneĭ drăguţe părăsite!

Mare şi mistuitoare, şi n'o 'nţelege nimenea.

A ta e nevinoţia, dragostea şi credinţa; greşală n'aĭ; — aĭ iubit cu sfinţenie, cu inima întreagă — şi ce ţi-e răsplata? Oamenĭĭ te rîd. — Vrăjmaşiĭ te rîd în faţă, prietenĭĭ te rîd de dos.

Cauţĭ dreptatea, şi nu daĭ de ea; cauţĭ răsplată, şi n'o afli; cauţĭ mîngîiere şi mîngîiere nu-ĭ.

L-aĭ chema şi nu poţĭ, l-aĭ blestema şi nu te înduraĭ.— L-aĭ părăsi tu, aĭ face ca şi el; l-aĭ schimba şi tu, aĭ face ca şi el — dar nu te lasă inima; căcĭ nu afli un asemenea luĭ pe pămînt.

L-aĭ uita, dar nu poţĭ. — Căcĭ te petrece şi te spiteşte, aşa cum îl ştiĭ: frumos, scump şi amărigitor.

Şi dacă D-zeŭ sfîntul ţi-ar aşterne lumea la picioare şi ţĭ-ar zice: iată lumea toată, alege — tu aĭ închide ochiĭ nicĭ s'o vezĭ, şi aĭ zice: nu, Doamne, el îmĭ trebue, numaĭ el.

Sofica se afla singură şi părăsită, şi toată lumea asta i se părea goală şi jalnică. — O stăpînea un simţ de durere, ca şi pe cel ce şĭ-a pierdut un mort scump.

Ba maĭ mult!

Să-l ştie mort, l-ar plînge şi s'ar mîngîia; să-l ştie dus în lume, aşa ca să nu-l maĭ vadă, l-ar plînge şi l-ar uita; — dar să-l vezĭ, aşa trăind, viŭ în braţele alteia — o, nu te rabdă pămîntul.

Era beată de durere, se simţia ca moartă. Ca şi cînd rămîĭ la întuneric după o lumină mare. Noroc că toate în lume se tocesc.

Şi a gîndit şi a răsgîndit fata — şi a dat de o rază licuritoare, că oare vrcaiul, farmecile?...

Aşa fac fetele, aşa fac toate. Pentru ce să nu facă şi ea?

Era, ca mîne, ziua de Sîn-Văsiŭ.

Noaptea luĭ Sîn-Văsiŭ e noaptea fetelor. Atuncĭ s'arată norocul, şi se sfeteşc sorţile.

Fetele-şĭ fac de noroc, şi li se arată.

Numără pariĭ în gard, leagă porţile cu tort părăsit, încruşcă canurĭ de lînă în calea feciorilor, le aruncă 'n pragurĭ şi leagă fîntîna satuluĭ. Desleagă boiĭ la Iesle, şi colindă cîmpul pînă între otară. Aşa prind feciorĭĭ, pe o cale orĭ pe alta.

Ţîn ajun lung, cît e ziua de mare, — apoĭ seara se culcă, şi noaptea, în miezul nopţiĭ îl văd. Pe el, pe cel menit. — îl vezĭ aieve, aşa cum e, visînd. Iţĭ stă lîngă pat saŭ şede la masă saŭ stă la fereastră, ca sorocit.

Pentru ce să nu facă ea ceea ce fac altele? Va ajuna toată ziua, să-l vadă, şi să ştie dacă i-e menit saŭ ba.

Şi s'a pus pe ajun.

Şi a ajunat de dimineaţa pînă seara, a ajunat şi s'a rugat Precesteĭ.— Umbla buĭmăcită şi 'ngîndurită; dar nu ştia nimenea în ce-şĭ bate ea căpul.

* * *

Şi a venit seara, seara luĭ Sîn-Văsiŭ.

Fetele şed la zarea foculuĭ, daŭ cu bobiĭ, varsă plumb, aprind fuĭor în vatră — — Sofica şĭ-a făcut cruce, a zis Tatăl nostru, şi s'a culcat.

Abĭa aştepta să adoarmă, să-l vadă.

Dar n'a putut adormi.—S'a întors în dreapta, s'a întors în stînga,—auzia feciorĭĭ hăulind prin sat, auzia cînĭĭ lătrînd, cocoşiĭ cîntînd—şi nu maĭ adormia.

Se rugă luĭ D-zeu ca să adoarmă. Să adoarmă şi să-l viseze.

Colo tîrziu, către miezul nopţiĭ, era obosită, şi simţia că o fură somnul. — Era ca beată. Simţia că-ĭ trează, dar nu putea să-şĭ dea seamă de sine.

O rază domoală de lună se strecoară pe fereastră, şi-ĭ poleia toate ca o lumină potrivită sufletuluĭ cĭ. Şi la raza asta blondă de noapte maĭ dulcĭ şi maĭ frumoase-şĭ înşira gîndurile.

Nu-l văzuse de mult, 'ĭ era dor. Doria să-l vadă, cel puţin prin somn.

Pe la miezul nopţiĭ simţia că-ĭ vine somnul pe 'ncet — pe 'ncet.

Şi odată — ĭată-l.

Colo 'n fereastră, în zarea luneĭ, un chip de om. Era el.

Chipul luĭ, forma luĭ. — I se părea că-ĭ vede şi ochiĭ. — Stătea plecat pe fereastră, ca şi cînd ar vrea să zică ceva. — Şi pe lîngă capul luĭ un cearcăn de lună, ca pe lîngă capul uneĭ icoane frumoase. Aşa i se părea eĭ.

Sofica tremură toată. — Inima i se bătea 'n pept şi sufletu-ĭ tresălta de bucurie.

Era buimăcită, simţia că doarme; dar nu dormia. Îl vedea, îl vedea aievea,—era el, chipul luĭ.

Şi aşa, cum se simţia ea dormind, îşĭ ridică capul încet şi lin — se temea să nu-şĭ sparie visul, şi privi lung la fereastră.

Şi era el.

Incet, ca şi ceĭ ce umblă la lună, se sculă'n picioare şi maĭ privi; dar chipul cel de om stătea în fereastră.

Sofica păşi doĭ paşĭ, dar naintea ferestеĭ stătu 'n loc.—o prinse o frică. Chipul cel de om stătea neclintit şi privia la ea.

Inima i se sbătea; simţia acum că-ĭ trează, dar n'avea putere.

Odată auzi un glas: Sofică!

Ca pasărea cînd îşĭ bate'n aripĭ, prinse putere şi sări la fereastră.

Şi era el. Era Ioniţă. Cel scump, cel dorit, cel perdut şi reaflat.

Sofica deschise fereastra şi stătură faţă'n faţă.

—Sofică! N'am pace şi linişte—am venit la tine. Mînioasă eştĭ?

Sofica-şĭ deschise braţul.

—Ioniţă al meŭ!....

. . . . . .

Luna cea frumoasă se pleca şi ea puţin, se fura pe sub streaşină şi privia la eĭ cu drag.

De la sfînt-Văsiŭ a treia Duminecă îşĭ juca lelea Solomie nora—jocul mireseĭ.—Sofica păşia mîndră şi aţînată, soacră-sa o ţinea de după cap, şi o gugulia: draga mamiĭ, strutul mamiĭ!

V. R. Boticescu.

PROGRAM

Nu admiram de loc pe cîntăreţiĭ
Carĭ îşĭ slăvesc iubita 'n madrigale,
Şi chiar spuneam, luîndu-ĭ cam la vale,
Că nu aceasta mĭ pare scopul vieţiĭ.

Dar întîlniĭ şi eŭ norocu 'n cale
Şi azĭ mă plec 'naintea frumuseţiĭ;
O voĭ cînta cum n'aŭ cîntat poeţiĭ,
Inamorat de forme ideale.

Vă voiŭ descrie ochiĭ plinĭ de viaţă;
Mă voiŭ opri în urmă cu plăcere
Ca să vorbesc de frunte şi de faţă.

Amănunţiĭ şi clar precum se cere
Voĭ trece apoĭ la gît, la piept, la braţe,
Iar inima — ah, despre ea, tăcere!..

Artă şi naţionalizm.

Dintre artiştiĭ în viaţă aŭ fost mulţĭ chemaţĭ la exposiţia de la Atheneŭ, dar puţinĭ aleşĭ pentru cea din Paris. Şi de oare-ce, a fi respins de la exposiţia universală e moartea unuĭ artist în viaţă, ţipetele celor în agonie aŭ impresionat pe mulţĭ. De aceea, o parte din presă, din public şi dintre aceĭ comercianţĭ carĭ şi-aŭ cheltuit o viaţă de muncă şi de sacrificiŭ pentru sfînta cauză a arteĭ, aŭ ridicat glasul lor împotriva nedreptăţilor săvîrşite cu acest prilej. Nu maĭ trăim în timpurile oligarhieĭ artistice; poporul suveran are dreptul de a alege pe ceĭ de către carĭ va fi representat în faţa Europeĭ, El şi arta Luĭ. S'a numit într'adevăr o comisiune pentru alegerea tablourilor; dar, această regretabilă greşală se explică: lumea comercială era ocupată cu chestia împrumutuluĭ. Acesta fiind realisat, ea îşĭ poate relua în linişte ocupaţiile eĭ artis-

tice. Industriaşii şi comercianţii noştri ar fi putut înlocui atunci comisiunea instituită. N'aŭ făcut-o. De ce? Aveaŭ încredere în sentimentele naţionale ale domnilor din comitet. A, dacă n'ar fi uitat că domnii aceştia şi-aŭ făcut în mare parte educaţia în străinătate, că astă-zi încă se adapă la isvorul culturei străine, că nu mai simt, că nu mai pot simţi româneşte, că nu mai înţeleg arta aşa cum a înţeles-o adevăratul român din dealul Spirei saŭ de aiurea, —a, atunci toată indignarea, toată agitaţia noastră de azi, nici n'ar fi existat!...

...Gândurile acestea clocoteaŭ în mine. Eram hotărît, fără milă, să opresc pe cel dintîiŭ cunoscut, fie chiar prietin, care mi va ieşi în cale şi să-i arunc în faţă toată indignarea, toată furia, toate teoriile mele asupra naţionalismului în artă.

Pe cînd mergeam, cine-va mă lovi uşor pe umăr.

— Nici nu mă vezi?

Intorsei capul. Era tocmai ceea ce căutam.

Un prietin care vorbeşte despre ori-ce, ori-cînd şi cu ori-cine. Pe mine mă combătea tot-deauna, — din principiŭ.

— Te grăbeşti? îl întrebaiŭ eŭ.

— De loc, răspunse el, fără a presimţi ce'l aşteaptă. Il luai de braţ şi pornirăm.

Surîdea, nenorocita victimă.

— Ascultă, începuĭ eŭ, ce zici despre scandalul de la exposiţie?

— Revoltător.

— Nu-i aşa că trebue să punem capăt sistemului de a admira şi a încuraja tot ce e străin?

— Firește.

— *Peneş Curcanul* e o lucrare admirabilă, într'însul respiră adînc geniul artei române.

Amicul meŭ zîmbi.

— Am spus asta, adăogă el, încă înainte de deschiderea exposiţiei.

— Ei bine, cînd se găsesc oameni cari îşi bat joc de asemenea creaţiuni, nu merită ei disprețul a tot ce — ?

— Mai întrebi?

Eram încîntat de atîtea aprobări neaşteptate.

— Da, urmai, aceşti oameni trebuesc spulberaţi. Şi e cu atît mai revoltător faptul acesta cu cît artiştii străini, — ah, artiştii străini! — în ce splendidă lumină sunt ei aduşi înaintea publicului! Ce bine sunt creaţiunile simţite şi înţelese de oamenii noştri! Nu-i aşa?

— Aşa e, dar...

— Dar?

— Nu înţeleg de ce trebue spulberaţi. Faptul că d. ex. d-ra Deşliu a pus într'o admirabilă lumină versurile lui Coppée din «Pour la Couronne» nu-i o crimă.

— ?!...

— Da. Faptul că Ephigenia în Taurida, această admirabilă creaţiune a clasicismului elen, e atît de frumos redată în tabloul lui Kimon Loghi, nu-mi pare de loc criminal.

— A, pardon, dar —

— Nici un dar. Ştiŭ ce vrei să spui. Şi eŭ aş fi dorit ca, în loc de Coppée şi Heine, pictorii noştrii să imortaliseze creaţiuni din Bolintineanu saŭ Eminescu.

— N'am zis asta, frate. Adică n'ar fi rĕŭ ceea ce spui, dar vorbesc numai de pictori, şi spun că artiştii romîni n'aŭ fost nici odată apreciaţi de ai noştrii. Protestez împotriva faptului că Alpar, Kimon-Loghi, Vermont, Artachino, Verona —

— Mă iartă, întrerupse prietinul, împotriva acestora, şi mai puţin împotriva comisiunii n'ai de ce să te revolţi. Cum să faci responsabili pe mai mulţi cînd unul saŭ doi greşesc.

— Unul?!

— D'apoi? Admit: Peneş Curcanul e o capodoperă. Dar întru cît sunt vinovaţi toţi aceştia dacă s'a găsit un om care, în loc de a prinde în culori această admirabilă creaţiune a lui Alexandri, aşa precum d-ra Deşliu a cristalizat pe pînză versurile lui Heine saŭ ale lui Coppée, a găsit de cuviinţă să facă din eroul de la Plevna o caricatură vrednică de panopticul lui Braun? Da, recunosc, e trist că s'a găsit un om care să-şi bată astfel joc de tot ce are mai frumos şi mai românesc literatura noastră, e şi mai trist poate că acela e un romîn. Dar să sperăm că de aci înainte asemenea lucruri nu se vor mai întîmpla. La revedere, dragă.

— Stai, frate, că m'ai speriat. Apoi aşa înţelegi naţionalizmul?

— Eŭ, aşa înţeleg naţionalismul. Dacă tu îl înţelegi alt-fel, cu atît mai rĕŭ pentru... naţionalism.

STAN.

La 20 Ianuarie 1900 va apare la facultatea de *litere și filosofie din București* «**Revista Universitară pentru Cursuri și Conferințe**», care va publica:

1) *Cursuri de Psihologie, Estetică, Pedagogie, Istoria filosofiei, Istoria literaturilor, etc.*

2) *Dări de seamă* despre lucrările practice.

3) *Informațiuni universitare: cărțile recomandate, cestiunile propuse de studiat, etc.*

Numărul 70 bani. Abonamentul peste 20 numere (un an) 11 lei, pentru 10 numere (1/2 an) 6 lei.

MARELE MAGAZIN

KORAUS & SOCACIU

„La Aphrodita"

34, CALEA VICTORIEI, 34

(vis-à-vis de Magasin Universel)

BOGAT ASORTIMENT DE PÎNZARIE

LINGERIE PENTRU DAME ȘI BARBAȚI

SPECIALITATE DE TRUSOURI DE MARIAGE

Plapome de atlas cu și fără monogram

PREȚURI MODERATE

CASA DE INCREDERE

RENUMITA CASĂ A

Fraților C. și S. POPOFF

DIN MOSCOVA

60, CALEA VICTORIEI, 60

Vis-à-vis de Theatrul Național

Se recomandă tutulor excelentul și adevăratul

CEAI RUSESC POPPOV

Recomandăm osebitei atențiuni

MULT REPUTATA COFETĂRIE

EMIL FRÉDÉRIC

31, CALEA VICTORIEI, 31

Lângă magazinul *Universel*

Bomboane, Prăjituri, Chocolate.

Cozonaci și Paste moldovenești să efectue după comande.

Bomboaniere elegante pentru cadouri.

Champagnie fină, Liquioruri excelente cu prețuri reduse.

Se execută cu promptitudine comande pentru: baluri, nunți, logodne și festivități publice.

JOAILLERIE, BIJOUTERIE, HORLOGERIE, ORFÉVRERIE

G. C. NICOLAU

MAISON FONDÉE EN 1853

BUCAREST

28, CALEA VICTORIEI, 28

ORFÉVRERIE QUALITÉ SUPERIEURE

ATELIER SPÉCIAL POUR TOUTE COMMANDE

T. MANU & COMP.

MECANICI-OPTICIENI

MAGASINUL: Strada Doamnei, No. 8.

ATELIERUL: Strada Academiei, No. 4.

Constructori de aparate topografice, matematice, fisice și optice.

Instalatori de stațiuni telegrafice, telefonice și sonerii electrice.

Primul atelier de aurit, argintat și nichelat.

MARE DEPOSIT DE OCHELARI DE DIFERITE CALITĂȚI.

Marele magasin de pălării și căciuli

CASA DE INCREDERE FONDATĂ IN 1861

F. MARTIN

S-SEUR

I. CONSTANTINESCU

32, CALEA VICTORIEI, 32

BUCUREȘTI

Alăturea de marele magasin de bijuterii *Th. Radivon.*

Specialitate de pălării fine și căciuli bărbătești

INDUSTRIA NATIONALA

DE

INCALTAMINTE

30, CALEA VICTORIEI, 30

Vis-à-vis de Prefectura Poliției

VECHIUL SI CUNOSCUTUL MAGASIN

H. REISS SORI

Diriginte I. E. IONESCU

VECHIUL AMPLOIAT AL ACESTUI MAGASIN

Comandele se execută prompt, iar pentru Onor. Clienți din provincie executăm comenzile prompt prin poștă.